

være, klare disse Folk sig som Regel — mere kan man vel ikke sige, skønt jeg gerne vilde tilføje, at der ingen Undtagelser er —, men hvis disse Ting ikke ere i Orden, bliver Arbejdet trættende og trælsomt, og saa er der en Mulighed for, at det hele gaar i Stykker.

Da dette Spørgsmaal er saa vigtigt baade for dem, der komme ind under Loven, og for Samfundet i sin Helhed, foreslaa vi at gøre dette Forsøg og prøve denne Form. Det kan være, at ikke alle — det ved jeg meget godt — anse dette Spørgsmaal for saa vigtigt som jeg. *Jeg anser det for at være næsten det største af alle,* og mange Ting afhænge af, hvor heldige vi kunne være med at faa dette Spørgsmaal løst. Naa vi dette store Spørgsmaals Løsning, tror jeg, at vi ere naaede saa langt, at Arbejderspørgsmaalet paa Landet er begravet med det samme. Arbejderspørgsmaalet paa Landet skulde løses netop ved, at man siger til vedkommende: Her er Jord at dyrke paa lige Vilkaar med alle andre. Hvad mere kan nogen kræve? Men vi ere jo noget tilbage fra at være naaet saa vidt, vi ere noget tilbage alene med dette at faa den Opfattelse til at slaa igennem ude paa Landet, at saadan burde det være.

Den sidst afholdte Folketælling viser, at der foregaar en Tilvækst i Landbefolkningen. Der var en Tid, hvor al Befolkningsstilvækst skete i Byerne, man kunde træffe Landkommuner med aftagende Folketal. Jeg antager, at Loven om Jord til Landarbejdere har været medvirkende til, at Forholdene have forandret sig, men der har selvfølgelig ogsaa været andre Ting medvirkende. Vi kunne alle være glade ved, at en Del af Befolkningsstilvæksten nu ogsaa bliver ude paa Landet. Jo mere den Tilvækst, som sker ude paa Landet, bliver der — og vi kunne sige, jo flere vi kunne faa derud —, jo mere vilde det virke til Gavn for hele Samfundet, og dette er saa meget mere Grund til, at vi tage fat paa dette Spørgsmaal og gøre det med Kraft, og sige som saa: Dette Spørgsmaal er saa vigtigt, at det ikke taaler at vente, vi ville bruge alle Veje og alle Midler til dets Gennemførelse.

Naar vi have foreslaaet i Lovforslaget to Slags Fæste, Arvefæste og Livsfæste, er det, fordi vi gaa ud fra, at der er Til-

bøjelighed hos Folk ude omkring paa Landet og maaske ogsaa andre Steder til Arvefæste. Jeg lægger ikke saa megen Vægt paa dette, men jeg tror, at det er en Form, som er ganske praktisk — vi kende den ikke videre herhjemme —, at en ejer Jorden, og Brugereren ejer Bygningerne. Det kan gerne være, at dette er Fremtidens Form i saa Henseende. Derfor have vi foreslaaet det. Ved Skatte- lovenes Behandling blev der udtalt flere Ønsker — og vi have ogsaa hørt dem siden, og der bliver flere og flere —, som gik ud paa, at Skatten skulde lægges alene paa Jorden. Der blev dertil anført, at det kan have sine Vanskeligheder med at foretage en Vurdering af Jorden alene. Nogle mene, at det er lettere at vurdere Jorden i Forening med Bygningerne end at vurdere Jorden alene. Jeg forstaar ikke denne Betragtning. Kan man vurdere det ene, kan man vel ogsaa vurdere det andet. Men her faar man altsaa prøvet dette Forhold, at der er en, som ejer Jorden, og en anden, som ejer Bygningerne, og man bliver dog altsaa her nødt til at tage en Vurdering af hver Del for sig. Det kan gerne være, at der ligger mere i denne Tanke, at Jorden bliver Samfundets, og Bygningerne og Besætningen Brugerens, end man egentlig ved første Øjekast vil indrømme, med andre Ord, at det, som er fast, bliver Samfundets, og at alt det andet som en Slags Løsøre følger med Brugereren. Vi have altsaa foreslaaet denne Form, baade fordi vi tro, at det kan faa sin store Betydning for Fremtiden, og ogsaa fordi vi vide, at der er adskillige og ikke saa ganske faa, som sætte Pris paa netop dette, at man ikke er prisgivet de kommunale Raad, naar man en Gang er færdig, naar man ikke kan drive sin Lod længere. I § 4 foreslaas altsaa Livsfæste, og det er et Forhold, som vi alle kende saa godt. Jeg tror ikke, at man behøver at være bange for denne Form eller behøver at frygte for, at den skal bringe Fortræd noget Sted. Jeg gaar ud fra, at det, det kommer an paa i hele dette Forhold, er blot dette, at man faar Brugsretten over sin Jord og ikke mere, thi man kan gaa ud fra, at naar først det bliver Samfundet, som skal bestemme dette Forhold og disse